Scriptura Sacra
Rok 20/2016

bp Kazimierz Romaniuk, *Apostolat biblijny*, Warszawa 2005, s. 223.

Książka *Apostolat biblijny* to kolejna pozycja skierowana jak pisze Autor „do rąk duszpasterzy, z nadzieją, że będzie niejaką pomocą i zachętą do podjęcia prawdziwych starań o upowszechnianie i lepsze rozumienie Bożego słowa" (s. 5). Jest to nowe opracowanie Jego wcześniejszej publikacji *Biblia lepiej rozumiana w przekazie duszpasterskim*. We wstępie Autor mówi o trzech, wciąż aktualnych, powinnościach chrześcijanina wobec Pisma Świętego (1) Pismo Święte powinno się posiadać; (2) Pismo Święte należy czytać; (3) według Pisma Świętego koniecznie trzeba próbować żyć (s. 7). Następnie, aby zachęcić do uprawiania apostolatu biblijnego, odwołuje się do dokumentów Soboru Watykańskiego II, do *Konstytucji o objawieniu Bożym* i do *Konstytucji o liturgii*. W tych dokumentach poruszana jest m.in. kwestia roli Pisma Świętego w życiu Kościoła, podany jest wykaz powinności duchownych i świeckich – wobec Pisma Świętego. Najpierw Autor wspomina o powinnościach dotyczących duchownych. Następnie cytuje to, co Konstytucja o objawieniu Bożym mówi o obowiązkach świeckich: „Żeby przez częste czytanie Pisma Świętego nabywali wzniosłego poznania Jezusa Chrystusa. Niech chętnie do świętego tekstu przystępują cz to przez świętą Liturgię, przepełnioną Bożymi słowami, czy przez pobożną lekturę, czy przez odpowiednie do tego instytucje oraz inne pomoce, które za aprobatą i pod opieką pasterzy Kościoła wszędzie w naszych czasach chwalebnie się rozpowszechniają. Niech jednak o tym pamiętają, że modlitwa powinna towarzyszyć czytaniu Pisma Świętego, by była ona rozmową między Bogiem a człowiekiem" (art. 24n).

Prezentowana książka składa się z trzech części: *Elementarz wiedzy o Piśmie Świętym*; *Biblia w duszpasterstwie* i *Apostolat biblijny a działalność twórców kultury*.

Kończąc wstęp, bp K. Romaniuk zwraca uwagę na to, że aby skutecznie uprawiać apostolat biblijny, trzeba posiadać pewien zasób wiedzy z zakresu tzw. biblistyki (s. 9). Przekazaniu czytelnikowi tej podstawowej wiedzy poświęcił pierwszą część swojej pracy (s. 11–85). Można powiedzieć, że w sposób syntetyczny przekazał wiele podstawowych wiadomości o Piśmie Świętym. O zawartości tej części sam mówi w ten sposób: „Zasób wiedzy dotyczącej czasu, sposobu, natury i celu powstawania ksiąg Pisma Świętego został zawarty w ponad dwudziestu pytaniach i odpowiedziach, stanowiących część pierwszą niniejszej książki" (s. 13). Przykładowo niektóre z tych pytań: Co to jest Biblia albo Pismo Święte? Jak tworzył się zbiór, czyli kanon ksiąg Pisma Świętego? Co to jest natchnienie i jakie są jego skutki? Z jakimi gatunkami literackimi mamy do czynienia w Biblii? Jak należy rozumieć poszczególne wypowiedzi

autorów natchnionych: dosłownie, metaforycznie? W jakich językach były redagowane pierwotnie księgi Pisma Świętego?

Biblia przedstawia historię zbawienia ludzkości. Jakie są jej główne etapy? Jak powstawały Ewangelie kanoniczne Nowego Testamentu? Wydaje się, że dla ułatwienia czytelnikowi lektury *Elementarza wiedzy o Piśmie Świętym*, a tym samym zaznajomienia się z poruszanymi problemami, mógł Autor umieścić pytania, na które udziela odpowiedzi w spisie treści lub na początku omawianego zagadnienia.

Druga część pracy nosi tytuł *Biblia w duszpasterstwie*. We wprowadzeniu do tej części pracy K. Romaniuk trafnie zauważa, że: „Uświadomienie sobie duszpasterskiego charakteru Biblii jest absolutnie konieczne do jej właściwego rozumienia. Tylko wtedy bowiem nie będzie nas dziwić obecność w Biblii wywodów i pouczeń dziś już nieaktualnych – np. wskazania św. Pawła w kwestii nakrywania głów przez niewiasty obecne na zebraniach liturgicznych, sposobów korzystania z różnych charyzmatów itp." (s. 90). Dalej wspomina o ponadczasowym charakterze Biblii i o celu zredagowania ksiąg świętych: „by wszyscy ludzie, czytelnicy owych ksiąg, mieli życie i aby mieli je w obfitości" (J 20,31). I zwraca uwagę na to, że: „Niczego innego nie ma też na celu troska duszpasterska dzisiejszego Kościoła. Kościół ma karmić lud Boży zarówno Eucharystią, jak i Słowem Bożym zawartym w Piśmie Świętym. Konstytucja o objawieniu Bożym wyraźnie wspomina dwa stoły: stół Eucharystii i stół Słowa Bożego" (s. 90).

Ta część publikacji obejmuje dwa rozdziały. Rozdział pierwszy nosi tytuł *Tekst Pisma Świętego i jego rozpowszechnianie*. Omawia Autor pojawiające się tłumaczenia Biblii, nie tylko w Polsce, krytycznie je oceniając. Interesujący jest przegląd instytucji, nie tylko europejskich, zajmujących się rozpowszechnianiem Pisma Świętego (s. 95–101). Biorąc pod uwagę nasze opolskie środowisko, należy wspomnieć o realizowanym u nas programie „Biblia w każdej szkole". Dzięki temu w wielu szkołach pojawiła się tzw. *Biblia Szkolna* (wyd. Pallotinum Poznań 2005; wyd. Świętego Krzyża Opole 2005). Autor omawianej pracy o tym nie wspomina, bo jego publikacja powstawała w tym samym czasie. Można jednak tutaj zapytać, czy właściwszym miejscem dla omawiania tekstu Pisma Świętego, jego tłumaczeń, nie byłaby pierwsza część książki *Elementarz wiedzy o Piśmie Świętym*.

Rozdział drugi traktuje o *Miejscach i okolicznościach zaznajamiania wiernych z Biblią* (s. 105–173). Autor zauważa: „Do uprawiania apostolatu biblijnego można wykorzystać bez mała wszystkie rodzaje duszpasterskiej posługi. Jednakże każda z okoliczności – albo sposobności duszpasterskich – domaga się nieco innego działania. Warto więc dokonać, choć pobieżnie, przeglądu tych sytuacji, sugerując za każdym razem inny sposób wykorzystania Biblii" (s. 106). Podaje szereg praktycznych wskazówek dotyczących uprawiania apostolatu biblijnego. Słusznie rozpoczyna reprezentację miejsc i okoliczności zaznajamiania wiernych z Biblią od ambony. Cenne są uwagi dotyczące homilii (s. 108–113). Podobnie słowa o roli Biblii w katechezie (s. 117–123), a zwłaszcza następujące: „Niezależnie tedy od programów katechetycznych, które są ustalane w skali ogólnokrajowej dla poszczególnych grup dzieci i młodzieży, w celu jak najwcześniejszego i trwałego zapoznawania się z Biblią, każdą lekcję powinno się zaczynać od choćby pieciominutowej lektury wybranych tekstów biblijnych…

można również, krótkim czytaniem Biblii zakończyć spotkanie" (s. 118). Równie praktyczne są uwagi dotyczące wykorzystywania Biblii w dziale duszpasterzowania, któremu na imię udzielanie sakramentów świętych (s. 123–139). Mówiąc jeszcze o innych okolicznościach uprawiania apostolstwa biblijnego, wspomina K. Romaniuk o wizycie duszpasterskiej, czyli kolędzie (s. 139–143); zwraca uwagę na problem: Biblia a ministranci (bielanki, dzieci Maryi, grupy studenckie i Żywy Różaniec; s. 143–158). Mówi o tygodniach, niedzielach, wieczorach i godzinach biblijnych (s. 158–165). Podaje także propozycje związane z organizowaniem konkursów biblijnych, podając propozycje konkretnych pytań (s. 166–172).

Ostatnią część swojej pracy K. Romaniuk zatytułował *Apostolat biblijny a działalność twórców kultury*. W tej części porusza następujące kwestie: (1) Biblia w literaturze pięknej, wspomina działalność pisarską m.in. R. Brandstaettera, J. Dobraczyńskiego czy J. Zawieyskiego (s. 177–180); (2) Biblia a film, malarstwo i sztuki plastyczne, podkreśla tutaj działalność M. Gibsona, F. Zefirellego, przytacza opinie S. Pasierba o obecności Biblii w sztuce, czy też osobiste wyznanie J. Nowosielskiego o wpływie Biblii na jego twórczość (s. 181–183); (3) Biblia a muzyka i piosenka. Autor przytacza ciekawą wypowiedź K. Pendereckiego dotyczącą jego natchnień twórczych: „Jest to albo Pismo Święte, albo literatura starożytna. Są to tematy wieczne, które ciągle powracają. Wystarczyłoby właściwie mieć tylko jedną książkę: Pismo Święte, żeby można było pisać. I chyba to jest najważniejszym źródłem mojej inspiracji". Z innych kompozytorów wymienia jeszcze K. Romaniuk, W. Kilara, M. Góreckiego i J. Łaciuka. Natomiast spośród pieśniarzy biblijnych wspomina: P. Duvala, J. Cocagnaca, S. Sourrirea (s. 185–187).

Z uzupełnień (s. 189–214) na uwagę zasługują wskazania, jak należy czytać Biblię (s. 196–206), podanie elementów duchowości biblijnej (s. 210–212) i zwrócenie uwagi na rolę Pisma Świętego w dialogu ekumenicznym; w *Dekrecie o ekumenizmie*, czytamy: „Niemniej Pismo Święte jest dla owego dialogu znakomitym narzędziem w potężnej ręce Bożej dla osiągnięcia tej jedności, którą Zbawca wskazuje wszystkim ludziom" (s. 213–214).

K. Romaniuk w zakończeniu umieścił syntetyzujące jego rozważania słowa: „Do uprawiania apostolatu biblijnego należy wykorzystać przede wszystkim różne formy i miejsca naszego duszpasterstwa parafialnego. Tak więc głównie na duchownych powinna spoczywać troska o upowszechnianie Biblii. Jednak do działań z zakresu apostolatu biblijnego powinni się czuć zobowiązani również twórcy kultury. Oni mają upowszechniać znajomość Biblii treścią swoich twórczych działań, a z kolei owoce tych działań, artystyczne dzieła, mają służyć za narzędzia do prowadzenia apostolatu biblijnego w duszpasterstwie" (s. 215).

Pozycja K. Romaniuka, obok pozycji S. Haręzga, *Biblia w Kościele*, Kraków, 1998 oraz pozycji *Krąg biblijny (Materiały dla duszpasterzy, animatorów i wszystkich, którzy pragną czytać Pismo Święte)*, Tarnów 2006–, ma wielką wartość w dziedzinie propagowania duszpasterstwa biblijnego.

K. Ziaja